

Domstolsverket

Yttrande över Domstolsverkets förslag på vilka tingsrätter som ska pröva ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion

(DOV 2023/1554)

Inledning

Hovrätten hade i sina remissvar beträffande departementspromemorian Konkursförfarandet, Ds 2019:31, och betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion, SOU 2021:12, inga invändningar mot att handläggningen av ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion koncentreras till ett färre antal domstolar än i dag. Hovrätten har i dag ingen annan uppfattning.

Hovrätten anser – i likhet med vad Rekonstruktionsutredningen uttalade (se SOU 2021:12 s. 596 f.) – att det finns stora fördelar – både sakliga och praktiska – med att insolvensrättsliga ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion samordnas och handläggs av samma domstolar. Både rättsliga och handläggningsmässiga beröringspunkter mellan förfarandena talar för detta. Det kan även nämnas att det från tid till annan har förts fram önskemål om en ökad samordning mellan de olika insolvensförfarandena (se t.ex. betänkandet SOU 2010:2 Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag).

Vidare anser hovrätten att det finns starka sakliga skäl för att ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion även fortsättningsvis handläggs i hela landet och av samtliga hovrätter. Insolvensrätten utgör en central del av civilrätten och är nära sammankopplad med bl.a. avtals- och associationsrätten. Det finns ett stort värde i att kunskaper och erfarenheter på insolvensrättens område finns hos domare i samtliga överrätter.

Vilka domstolar bör utses att handlägga ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion?

I konsekvens med vad hovrätten anför ovan om att ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion alltså bör handläggas av samtliga hovrätter, avstyrker hovrätten lösningar som innebär att dessa ärenden koncentreras till en eller ett väldigt begränsat antal tingsrätter, med möjlighet att överklaga till endast en hovrätt. Vid sidan av att det finns ett egenvärde i att det inom alla hovrätter finns kunskaper och erfarenheter inom insolvensrätten, skulle sådana lösningar ofrånkomligen leda till ökade kostnader och olägenheter för parter och andra aktörer runt omkring i landet. Härvid går det inte att bortse från att t.ex. rekonstruktionsförfarandet förutsätter att det kan bli aktuellt med flera sammanträden (borgenärssammanträde och plansammanträde) inför rätten. En sådan koncentration skulle dessutom kunna påverka förvaltares och rekonstruktörers möjligheter – och vilja – att

etablera sig och verka i gäldenärernas närhet. En för långtgående koncentration skulle således kunna påverka kvaliteten och leda till negativa konsekvenser för dessa insolvensförfaranden som sådana.

I tidigare sammanhang har det anförts att en lämplig utgångspunkt bör vara att en tingsrätt i varje län ska hantera ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion (se Ds 2019:31 s. 400 och prop. 2021/22:215 s. 333). Hovrätten konstaterar emellertid att en koncentration till en tingsrätt per län skulle innebära att knappt hälften av landets tingsrätter fortfarande hanterar dessa ärenden. I flera län finns dessutom endast en tingsrätt, vilket skulle medföra att det i dessa fall inte sker någon koncentration över huvud taget. Flera tingsrätter skulle också komma att handlägga ett mycket begränsat antal ärenden per år. Det kan därför ifrågasättas om det är tillräckligt att koncentrera ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion till en tingsrätt per län.

Enligt hovrätten framstår det i stället som mer rationellt att utgå från att ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion ska handläggas av en eller några enstaka tingsrätter per hovrättsområde.

I handläggningen av detta ärende har deltagit tf. hovrättspresidenten Monika Sörbom, hovrättslagmannen Amina Lundqvist och hovrättsrådet Mattias Pleiner, föredragande.

Monika Sörbom

Mattias Pleiner